

**Latviešu mākslas vēstures programma
(19. gs. vidus – 1940. g.)
iestājpārbaudījumam LMA Mākslas zinātnes nodaļā**

Latviešu profesionālās mākslas izveidošanās un attīstība (19. gs. vidus – 1918.g.)

Glezniecība

Latviešu profesionālās glezniecības pirmsākumi.

Pirmais ievērojamākais latviešu portretists Jānis Staņislavs Roze (1823-1897).

Kārlis Hūns (1831-1877) – izcilākais latviešu gleznotājs 19. gs. otrā pusē. Daiļrades raksturojums (vēsturiskā žanra darbi, portreti u. c.).

Jūlijs Feders (1838-1909) – pirmais ievērojamākais latviešu ainavists. Daiļrades attīstība (romantisma, plenēra glezniecības iespaidi, attīstība reālisma virzienā).

Mākslinieku apvienības “Rūķis” nozīme nacionālās mākslas izveidē (uzskati un darbība, nacionālā tematika).

Ādams Alksnis (1864-1897) – “Rūķa” idejiskais vadītājs. Daiļrades apskats.

Gadsimtu mijas glezniecības vispārējs raksturojums (impresionisma, jūgendstila, simbolisma iespaidi).

Jaņa Rozentāla (1866-1916) radošās darbības un galveno glezniecība žanru raksturojums.

Vilhelma Purvīša (1872-1945) loma un ieguldījums ainavas žanra attīstībā.

Jāņa Valtera (1869-1932) daiļrades raksturojums (līdz 1906. g.).

Rūdolfa Pērles (1875-1917) glezniecība.

Jaunu izteiksmes formu meklējumi latviešu glezniecībā 20. gs. sākumā (Voldemārs Zeltiņš (1897-1909), Pēteris Krastiņš (1882-1943), Voldemārs Matvejs (1877-1914).

Saskare ar postimpresionisma un agrīnā modernisma parādībām.

Voldemāra Matveja radošās darbības raksturojums (teorētiskā darbība un glezniecība, pievēršanās modernisma parādībām).

Jāzepa Grosvalda (1891-1920) un Jēkaba Kazaka (1895-1920) nozīme latviešu glezniecības attīstībā (stilistiskie meklējumi, Pirmā pasaules kara un bēgļu tematika).

Grafika

Latviešu profesionālās grafikas pirmsākumi.

Riharda Zariņa (1869-1939) ieguldījums latviešu grafikas attīstībā.

Teodora Ūdera (1868-1913) grafika.

Tēlniecība

Latviešu profesionālās tēlniecības pamatlicēji (Gustavs Šķilters, Teodors Zaļkalns, Burkards Dzenis).

Latviešu profesionālās mākslas attīstība (1918-1940)

Glezniecība

Latviešu glezniecības kopaina starpkaru laikā. Galvenās attīstības tendences (modernisma parādības 20. gs. 20. gadu pirmajā pusē, tradicionālais reālisms, jaunreālisms).

“Rīgas mākslinieku grupas” glezniecība 20.-30. gados.

Klusās dabas žanrs 20.-30. gados (Leo Svemps (1897-1975) u. c.).

Ainavas žanrs 20.-30. gados (Vilhelms Purvītis un viņa skola, Konrāds Ubāns (1893-1981) u. c.).

Ievērojamākie portretisti 20.-30. gados (Valdemārs Tone (1892-1958), Jānis Roberts Tillbergs (1880-1972) u. c.).

Figurālās glezniecības attīstība. Zemniecības tematika (Ģederts Eliass (1887-1975) u. c.). Modernās lielpilsētas tematika (Jānis Tīdemanis (1897-1964)).

Grafika

Rihards Zariņš un Latvijas Mākslas akadēmijas Grafikas meistardarbnīcas audzēkņi.

Modernāku izteiksmes formu meklējumi. Kārļa Padega (1911-1940) grafika.

Sigismunda Vidberga (1890-1970) un Niklāva Strunkes (1894-1966) grafika.

Latviešu ksilogrāfijas uzplaukums (Jānis Plēpis 1909-1947), Aleksandrs Junkers (1899-1976), Oļģerts Ābelīte (1909-1972), Pēteris Upītis (1899-1989)).

Tēlniecība

20.-30. gadu latviešu tēlniecības vispārīgs raksturojums.

Kārļa Zāles (1880-1942) monumentālā tēlniecība.

Pamatavoti:

Latvijas mākslas vēsture. – Rīga: Pētergailis, 2004.

Latviešu tēlotāja māksla: 1860-1940. – Rīga: Zinātne, 1986.

Siliņš J. Latvijas māksla: 1800-1914. – Stokholma: Daugava, I – 1979; II – 1980.

Siliņš J. Latvijas māksla: 1915-1940. Stokholma: Daugava, I – 1988; II – 1988, III –

Biogrāfiskā vārdnīca: Māksla un arhitektūra biogrāfijās. 1. sēj. – Rīga: Latvijas Enciklopēdija, 1995.; 2. – 4. sēj. – Rīga: Preses nams, 1996. – 2003.

Latvijas Nacionālā Mākslas muzeja pamatekspozīcija!!!

Ieteicamā literatūra:

Vilhelms Purvītis. 1872-1945. – Rīga: Neputns, 2000.

Kļaviņš E. Latviešu portreta glezniecība. 1850-1916. – Rīga: Zinātne, 1996.

Kļaviņš E. Džo. Jāzeps Grosvalda dzīve un māksla. - Rīga: Neputns, 2006.

Lamberga D. Kubisms Latvijas mākslā. – Rīga: Neputns, 2002.

Lamberga D. Klasiskais modernisms. Latvijas glezniecība 20.gadsima sākumā. - Rīga: Neputns, 2004.

Lamberga D. Rīgas mākslinieku grupa: Izstādes katalogs. –Rīga: Neputns, 2001.

Lambergas D. Jēkabs Kazaks. - Rīga, 1995.
Mākslinieki Skulmes. 20. gadsimts. Latvija – Rīga: Jumava, 2000.
Kačalova T. Latviešu ainavu glezniecība gadsimtu mijā: 1890-1915. - Rīga: Zinātne, 2004.
Apsītis V. Kārlis Zāle. – Rīga: Liesma, 1988.
Brancis M. Jānis Roberts Tillbergs. – Rīga: Zinātne, 1996.
Čaupova R. Portrets latviešu tēlniecībā. – Rīga: Zinātne, 1981.
Kačalova T. Vilhelms Purvītis. – Rīga: Liesma, 1971.
Kalnačs J. ... arī sapņu zīmētājs: Kārlis Padegs. – Rīga: Liesma, 1993.
Nodieva A. Konrāds Ubāns. – Rīga: Liesma, 1974.
Osmanis A. Ģederts Eliass. – Rīga: Latvijas Enciklopēdija, 1995.
Suta T. Romans Suta. – Rīga: Zinātne, 1996.

Reprodukciju albumi:

Valsts Mākslas muzejs / Sastādītāja M. Lāce. - Rīga: Jumava, 2005.
Latviešu glezniecība: Pirmspadomju periods. – Rīga: Liesma, 1980.
Masterpieces of Latvian Painting. – Rīga: Liesma, 1988.
Klusā daba / Sastādītāja un ievada autore D. Lambergas. – Rīga: Liesma, 1986.
Latviešu tēlniecības vecmeistari. – Rīga: Liesma, 1982.
Janis Rozentāls / Sastādītāja un ievada autore I. Pujāte. – Rīga: Liesma, 1991.
Jānis Valters / Sastādītājs K. Sūniņš, teksta autors M. Ivanovs. – Rīga: Liesma, 1978.
Leo Svemps / Sastādītājs un teksta autors M. Ivanovs. – Rīga: Liesma, 1982.
Konrāds Ubāns / Sastādītāja un ievada autore A. Nodieva. – Rīga: Liesma, 1982.
Apsītis V. Brāļu kapi. - Rīga: Zinātne, 1982.
Apsītis V. Brīvības piemineklis. - Rīga: Zinātne, 1993.